

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 178/2015-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Mgr. Štefanom Buchom, Štefánika 1, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 204/2008, za účasti Okresného súdu Bratislava II, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 204/2008 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 204/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

3. ■■■■■ p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré jej j e Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť ■■■■■ trovy konania v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Mgr. Štefana Buchu, Štefánika 1, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. januára 2015 doručená sťažnosť ■■■■■, ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 204/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je ako žalobkyňa v 2. rade účastníčkou súdneho konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 204/2008, v ktorom sa proti Slovenskej republike domáha podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov náhrady škody, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu príslušného stavebného úradu.

Z dôvodu, že sťažovateľka zastáva názor, že v napadnutom konaní došlo postupom okresného súdu v dôsledku jeho nečinnosti k porušeniu ňou označených práv, podala ústavnému súdu sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňuje takto:

„V prvom rade poukazujem na to, že Okresný súd Bratislava II. mal prvé pojednávanie vytýčené na deň 27. 01. 2010, ktoré bolo odročené z dôvodu PN navrhovateľky. Druhé pojednávanie bolo vytýčené na 30. 06. 2010, ktoré sa nekonalo z dôvodu, že sa nedostavil zástupca žalovaného.

V roku 2011 bolo vytýčené iba jedno pojednávanie na 11. 05. 2011, ktoré bolo odročené z dôvodu PN zákonnej sudkyne.

V roku 2012 boli nasledovné pojednávania:

- a) 18. 01. 2012 – pojednávanie sa uskutočnilo,*
- b) 30. 03. 2012 – pojednávame sa uskutočnilo,*
- c) 18. 06. 2012 – odročené z dôvodu, že rozhodnutie o vedľajšom účastníkovi nenadobudlo právoplatnosť v deň pojednávania,*

V roku 2013 boli nasledovné pojednávania:

- dňa 10. 04. 2013 – pojednávanie sa uskutočnilo,*
- dňa 17. 06. 2013 – pojednávanie sa konalo, dňa 09. 07. 2013 – pojednávanie sa konalo.*

V roku 2014 boli nasledovné pojednávania:

- dňa 11. 07. 2014 – pojednávanie odročené na žiadosť navrhovateľov z dôvodu príliš neskorého informovania navrhovateľov o vytýčenom termíne pojednávania v čase dovolenkového obdobia,*

13. 10. 2014 – pojednávanie odročené z dôvodu PN zákonnej sudkyne.

V roku 2015 bolo vytýčené iba jedno pojednávanie na 19. 01. 2015, ale bolo zrušené zo zdravotných dôvodov navrhovateľky v 2/ rade.“

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka namieta doterajší postup okresného súdu, podľa jej názoru daná vec nie je náročná, a preto zastáva názor, že okresný súd nepostupoval v tomto konaní dostatočne efektívne, keďže jeho postup ani po siedmich rokoch nevedol k odstráneniu stavu právnej neistoty.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 204/2008 bolo porušené jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, a aby jej priznal finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € a úhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 178/2015-10 z 18. marca 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a vo zvyšnej časti ju odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Následne spolu s prípisom č. k. II. ÚS 178/2015-17 z 15. apríla 2015 ústavný súd doručil predsedníčke okresného súdu uznesenie č. k. II. ÚS 178/2015-10 z 18. marca 2015, ktorým prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky, a vyzval ju, aby sa k sťažnosti písomne vyjadrila a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu na výzvu ústavného súdu vo svojom vyjadrení č. Spr. 2049/2015 z 27. apríla 2015 (doručenom ústavnému súdu 4. mája 2015) okrem iného uvádza:

„Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že návrh bol na tunajší súd podaný dňa 02. 09. 2008. Vo veci sa jedná o skutkovo i právne náročnú vec, a to je náhrada škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom voči štátu podľa zák. č. 514/2003.

Tunajší súd vo veci koná, i keď v niektorých obdobiach sú úkony vykonávané vo väčších časových odstupoch. Je potrebné však uviesť, že dĺžka konania na tunajšom súde nie je ovplyvnená iba činnosťou súdu, k neprimeranej dĺžke konania prispievajú aj samotní navrhovatelia. Z vytýčených pojednávaní bolo 5 pojednávaní odročených z dôvodu neúčasti navrhovateľov, kedy žiadali o odročenie, resp. ospravedlňovali neúčasť na pojednávaní (21. 01. 2010, 05. 03. 2010, 03. 12. 2010, 11. 07. 2014, 07. 01. 2015). Taktiež sa súd okrem iného musel vysporiadať s viacerými procesnými návrhmi navrhovateľov, ako napr. pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania, zmena návrhu, návrh na prerušenie konania, čiastočné späťvzatie návrhu, pripustenie zmeny petitu návrhu.“

Prípisom č. k. II. ÚS 178/2015-21 z 5. mája 2015 ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby oznámil, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie okresného súdu č. Spr. 2049/2015 z 27. apríla 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 22. mája 2015 oznámil: *„s prejednaním... veci bez nariadenia ústneho pojednávania súhlasím.“*

Právny zástupca sťažovateľky ďalej poukázal na skutočnosť, že *«Sťažovateľka... mi uviedla, že pojednávanie nebolo vytýčené na 21. 01. 2010, ale na deň 27. 01. 2010. Ďalej uviedla, že pojednávanie vytýčené na dňa 03. 12. 2010 nebolo zrušené z dôvodu jej zavinenia.*

Okresný súd Bratislava II. uviedol: „Taktiež sa súd okrem iného musel vysporiadať s viacerými procesnými návrhmi navrhovateľov, ako napr. pripustenie vstupu ďalšieho účastníka do konania, zmena návrhu, návrh na prerušenie konania...“, čo nie je celkom

pravda a to z týchto dôvodov. Navrhovatelia nepodali podanie: „Návrh na pristúpenie vedľajšieho účastníka v súdnom konaní“ zo dňa 13. 04. 2012..., pretože ho podalo Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Taktiež návrh na prerušenie konania nepodali navrhovatelia.».

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označeného článku ústavy a dohovoru. Poukazujúc na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou v sťažnosti namietaného porušenia označených práv, ústavný súd nepovažuje verejné pojednávanie ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03), a preto ďalej konal bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam v zásade identické.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o nároku sťažovateľky na náhradu škody, ktorá jej mala vzniknúť v dôsledku nesprávneho úradného postupu príslušného stavebného úradu. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných

súdob, a preto vec sťažovateľky ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú, pričom obsah súdneho spisu sp. zn. 14 C 204/2008 v zásade nepotvrďuje ani nadmernú faktickú zložitost' predmetnej veci. Okresný súd síce vo svojom vyjadrení, ktorým reagoval na sťažnosť sťažovateľky, odôvodňuje celkovú dĺžku napadnutého konania aj s poukazom na právnu a skutkovú náročnosť danej veci, avšak ústavný súd túto jeho argumentáciu neakceptoval, a to jednak z dôvodu absencie jej náležitého odôvodnenia a jednak z dôvodu, že obsah na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu sp. zn. 14 C 204/2008 nepotvrďuje toto jeho tvrdenie o faktickej a právnej náročnosti veci. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitost'ou veci nemožno objasniť doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

V súvislosti s posudzovaním procesnej náročnosti veci ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že v priebehu napadnutého konania musel okresný súd vykonať aj viaceré vedľajšie procesné úkony z podnetu sťažovateľky, pretože sťažovateľka žiadala, aby okresný súd na základe jej procesných návrhov uplatnených v priebehu napadnutého konania pripustil zmenu žaloby, rozhodol o jej návrhu na prerušenie konania, pripustil zmenu petitu žaloby a vstup ďalšieho účastníka do konania, a tiež žiadala, aby uznesením rozhodol o čiastočnom späťvzátí žaloby. Okresný súd musel rozhodnúť aj o návrhu žalovanej na pripustenie vedľajšieho účastníka (mesto Žilina) do konania na jej strane.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že v dôsledku procesnej aktivity sťažovateľky sa musel okresný súd s týmito procesnými návrhmi kvalifikovane vysporiadať, čo tiež malo vplyv na dĺžku napadnutého konania, avšak tieto skutočnosti nie sú v posudzovanom prípade spôsobilé vysvetliť jeho celkovú dĺžku, pretože ani opakované zmeny žaloby alebo upresňovanie jej petitu, ako ani množstvo a charakter vedľajších procesných úkonov účastníkov konania, ako aj okolností, za ktorých musel okresný súd o nich rozhodovať, nemali ani výlučný, ani výrazný vplyv na jeho celkovú dĺžku. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že procesnou zložitost'ou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

2. Ústavný súd pri hodnotení ďalšieho kritéria, správania sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania, vychádzal z toho, že v posudzovanom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o ochrane uplatneného práva rozhodnúť v súlade so zákonom a aj v primeranom čase.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje aj jeho procesná povinnosť prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností. V súvislosti hodnotením tohto kritéria ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že pojednávania nariadené na 27. január 2010, 5. marec 2010, 22. október 2012, 11. júl 2014 a 19. január 2015 boli odročené z dôvodov na strane sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu, pričom pojednávanie nariadené na 30. jún 2010 a 3. december 2010 bolo odročené z ospravedliteľného dôvodu, ktorý nastal na strane žalovanej.

Na vrub sťažovateľke možno pripísať aj obdobie nečinnosti okresného súdu od októbra 2012 do apríla 2013, ktoré súviselo s návrhom sťažovateľky, aby okresný súd v uvedenom období nevykonával pojednávania, resp. aby na toto obdobie prerušil konanie, pretože sťažovateľka sa v zimných mesiacoch horšie pohybuje a chlad nevhodne pôsobí na jej ochorenie pohybového aparátu.

Vychádzajúc z uvedených zistení, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľke nie je možné *a priori* vytýkať, že v priebehu konania žiada o odročenie nariadených pojednávanií pre skutočnosti, ktoré nastali na jej strane, resp. strane jej právneho zástupcu, pretože uplatňovanie tohto procesného prostriedku slúži predovšetkým na ochranu práv účastníka konania, ktoré mu vyplývajú z právneho poriadku. Na druhej strane však v zásade nemožno prijať záver, podľa ktorého ak vec prerokujúci súd takému procesnému návrhu vyhovie, bude *eo ipso* zodpovedný za predĺženie stavu právnej neistoty, ktorý týmto postupom nastane vo sfére sťažovateľa.

Uvedené správanie sťažovateľky ako účastníčky konania síce nemôže vysvetliť doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ale možno ho primerane zohľadniť pri určení sumy finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z obsahu sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 204/2008 ústavný súd zistil, že doterajší postup okresného súdu v priebehu napadnutého konania je poznamenaný obdobiami jeho ničím neodôvodnenej nečinnosti (obdobie november 2008 až január 2010, december 2010 až január 2012, júl 2013 až júl 2014), ktoré sú v rozpore s ústavnou požiadavkou prerokovania veci bez zbytočných prieťahov, pretože okresný súd v týchto obdobiach nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že tieto obdobia nečinnosti okresného súdu mali rozhodujúci podiel na celkovom spomalení napadnutého konania, a tým aj na predĺžení stavu právnej neistoty sťažovateľky.

Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska skutkovej, právnej a procesnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu poznamenaného viacerými obdobiami jeho dlhodobej nečinnosti, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že konanie nie je ani viac ako po šesť a pol roku právoplatne skončené, čo už samo osebe stačí na to, aby dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní, preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd teda rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené a vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončená, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka domáhajúca sa vybavenia svojej záležitosti nachádza (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľka sa okrem vyslovenia porušenia označeného práva domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľkou označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné zaoberať sa aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľky na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 8 000 €. Tento svoj návrh odôvodňuje s poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiacim stavom svojej právnej neistoty.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu, prihliadol na viaceré dlhodobé obdobia nečinnosti okresného súdu, predmet sporu, jeho skutkovú, právnu

a procesnú zložitosť, ako aj jeho význam pre sťažovateľku a správanie sťažovateľky v posudzovanom období.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 3 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2014, ktorá bola 839 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2015. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 139,83 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 8,39 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 296,44 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Za tretí úkon právnej služby (stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu) ústavný súd úhradu nepriznal, pretože neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli prispieť k ďalšiemu objasneniu veci. Ústavný súd nepriznal sťažovateľke ani úhradu vynaložených nákladov za poradu s právnym zástupcom uskutočnenú pred vypracovaním jej stanoviska k vyjadreniu okresného súdu, pretože tento úkon právnej služby nepovažoval v okolnostiach danej veci za účelný. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol na to, že stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu neobsahovalo

žiadne nové skutočnosti, ktoré mohli prispieť k objasneniu veci, a preto vynaloženie nákladov na ďalšiu poradu s právnym zástupcom pred vypracovaním jej stanoviska účelne nevedlo k dosiahnutiu jej procesného úspechu v tomto konaní.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2015